

Άλκη Ζέη: «είναι καιρός να κοιτάξουμε ποια είναι τα δικά μας λάθη»

clickatlife.gr/theatro/story/14162

Η φωνή της Άλκης Ζέη ακούγεται στην θεατρική διασκευή του μυθιστορήματος της Ζωρζ Σαρρή «Όταν ο ήλιος» που παρουσιάζεται στο Θέατρο Τέχνης Κάρολος Κουν. Με αυτή την αφορμή, η Άλκη Ζέη μοιράστηκε με το click@Life, ορισμένα επεισόδια της μακροχρόνιας φιλίας της με τη Ζωρζ Σαρρή.

Μια φιλία δυνατή, σφυρηλατημένη σε δύσκολες εποχές και βασισμένη στην αλληλοεκτίμηση και την αγάπη για την τέχνη: Η Ζωρζ Σαρρή και η Άλκη Ζέη, οι δύο συγγραφείς που σφράγισαν τα νεανικά μας χρόνια, με τα συναρπαστικά μυθιστορήματά τους, ήταν αχώριστες.

Πέρυσι, η Ζωρζ Σαρρή «έφυγε» από κοντά μας. Όμως το αγαπημένο μυθιστόρημά της «Όταν ο ήλιος» ζωντανεύει στη σκηνή, χάρη στην παράσταση των νεαρών αποφοίτων του Θεάτρου Τέχνης, σε σκηνοθεσία του Δημοσθένη Φίλιππα. Τη διασκευή υπογράφει η Βένια Σταματιάδη, η οποία ερμηνεύει και τον πρωταγωνιστικό ρόλο, ενώ παίζουν, μεταξύ άλλων, ο Γιάννης Δεγαΐτης και η Κατερίνα Ζιώγου, από τα παλαιότερα στελέχη του Θεάτρου Τέχνης.

Σε αυτή τη φορτισμένη θεατρική αφήγηση, η φωνή της Άλκης Ζέη ακούγεται μαγνητοφωνημένη ταξιδεύοντας τους θεατές πίσω στον χρόνο. «Το Όταν ο ήλιος με συγκινεί από την αρχή μέχρι το τέλος γιατί κάθε σελίδα του βιβλίου μου θυμίζει και ένα κομμάτι της ζωής μου» μας εξομολογήθηκε η Άλκη Ζέη. Η παράσταση συνδέεται με μια ακόμη συγκινητική σύμπτωση για την ίδια, εφόσον ο αγαπημένος σύζυγος της, ο

θεατράνθρωπος Γιώργος Σεβαστίκογλου (1913-1990) ανήκε στα ιδρυτικά μέλη του Θεάτρου Τέχνης. Πώς αισθάνεται άραγε που η φωνή της θα ακουστεί σε αυτό το θέατρο; «Είμαι πολύ συγκινημένη. Πάντα, ό, τι έχει σχέση με τον Κάρολο Κουν με συγκινεί. Ωστόσο ήμουν κυρίως συνδεδεμένη με τη σκηνή του Υπογείου αλλά και του θεάτρου Αλίκη-γιατί από εκεί είχε ξεκινήσει ο Κουν, όταν παρουσιάζονταν οι απογευματινές του παραστάσεις», απαντά η Άλκη Ζέη.

Για τη δική της τη φωνή αναφέρει: «Νομίζω ότι δίνει περισσότερο ένα χρώμα. Δεν ήθελα να πω και πολλά, αφού τα λέει όλα το έργο. Στην παράσταση υπάρχει και το παρόν αλλά αναφέρεται στο παρελθόν και ίσως είμαι και το πρόσωπο που είναι σήμερα ζωντανό».

Πώς έγιναν φίλες η Άλκη Ζέη και η Ζωρζ Σαρρή

Της ζητήσαμε να ανατρέξει στα νεανικά της χρόνια, όταν για πρώτη φορά αντίκρισε τη Ζωρζ Σαρρή: «Η φιλία μας με τη Ζωρζ Σαρρή ξεκίνησε στην πρώτη γυμνασίου. Ήταν ένα κορίτσι διαφορετικό από τα άλλα. Είχε κοντά μαλλιά, φορούσε αγορίστικα παπούτσια, μιλούσε με το "ρ", είχε μεγάλη ιδέα για τον εαυτό της. Μας έλεγε "εγώ θα είμαι ηθοποιός". Κάθισε δίπλα μου στο θρανίο και νόμισα, ότι επειδή ήταν τόσο διαφορετική από μένα, πως δεν θα μπορούσαμε να κάνουμε παρέα. Αλλά δεν χρειάστηκαν παρά μόνο λίγες μέρες για να κολλήσουμε για πάντα...», θυμάται η Άλκη Ζέη.

Η Ζωρζ Σαρρή ακολούθησε το δρόμο του θεάτρου, πριν την απορροφήσει ολοκληρωτικά η συγγραφή. Η Άλκη Ζέη παραδέχεται πως είχε κάποτε κι αυτή θεατρικές φιλοδοξίες: «Κόλλησα λίγο το μικρόβιο του θεάτρου. Ο άνδρας μου ήταν σκηνοθέτης, παρακολουθούσα τις παραστάσεις του Κουν, πήγα στη δραματική σχολή του Ωδείου Αθηνών, με τον Ροντήρη και τον Βεάκη. Ο άνδρα μου, όμως έβλεπε ότι δεν είχα μεγάλο ταλέντο στο θέατρο. Οπότε ευτυχώς για το θέατρο και για μένα, δεν το ακολούθησα. Δεν μου έμεινε ωστόσο κάποιο απωθημένο».

Μαζί στη σκηνή και στη συγγραφή

Είναι ευτύχημα για το νεανικό κοινό ότι δύο σημαντικά μυθιστορήματα για την Κατοχή βρήκαν θεατρική διέξοδο: «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου», η διασκευή του γνωστού μυθιστορήματος της Άλκης Ζέη, παίζεται για δεύτερη χρονιά στο Εθνικό Θέατρο σε σκηνοθεσία του Τάκη Τζαμαργιά (έως τις 28/4), ενώ παράλληλα έχουμε τον κύκλο παραστάσεων στη σκηνή της Φρυνίχου στο Θέατρο Τέχνης για το «Όταν ο ήλιος».

Το ενδιαφέρον είναι ότι τα δύο αυτά έργα που παρουσιάζονται παράλληλα στη θεατρική σκηνή, είχαν γραφτεί και κυκλοφορήσει την ίδια περίπου περίοδο, όπως μας πληροφορεί η Άλκη Ζέη: «Ήταν η περίοδος της χούντας και εγώ βρισκόμουν στο Παρίσι. Η Ζωρζ ήρθε εκεί. Τότε εγώ έγραφα τον Περίπατο του Πέτρου. Με είχε ρωτήσει, τι γράφεις; Ένα βιβλίο που μιλάει για την Κατοχή και την Αντίσταση, της απάντησα. Και μου απαντά, κι εγώ το ίδιο! Και λέω, ωχ, πώς θα βγουν και τα δυο μαζί; Και επικοινωνήσαμε με τη Νανά Καλιανέση και της είπαμε πως και τα δύο βιβλία είναι για το ίδιο θέμα. Τόσο το καλύτερο μας απάντησε εκείνη. Αφού εσείς είστε τόσο διαφορετικές, το καθένα θα είναι με

διαφορετικό μάτι. Και βγήκαν και τα δύο μαζί». Η Ζωρζ Σαρρή είχε προτείνει στην αγαπημένη της φίλη να γράψουν μαζί ένα αυτοβιογραφικό βιβλίο. Όμως, όπως παραδέχεται η Άλκη Ζέη: «Η κάθε μια έγραφε πολύ διαφορετικά. Η Ζωρζ ήθελε να γράψουμε ένα βιβλίο μαζί, το Ε.Π. Πολύ τη στενοχώρησα και με μεγάλη δυσκολία της είπα πως δεν μπορώ. Γιατί εγώ είμαι άλλο στυλ. Εκείνη, όταν έγραφε, μπορούσε να το συζητάει με άλλους, ενώ αντίθετα εγώ είμαι πολύ μοναχική. Και μου ήταν αδύνατο να γράψω μαζί με κάποιον άλλο, ακόμα και με τη Ζωρζ».

Θα περίμενε κανείς ότι η Άλκη Ζέη θα έμπαινε κάποια στιγμή στον πειρασμό να επιχειρήσει να διασκευάσει η ίδια για το θέατρο κάποιο από τα βιβλία της. Δεν το έκανε ποτέ, πολύ συνειδητά, όπως μας εξηγεί: «Έχω ακολουθήσει τη συμβουλή που μου είχε δώσει ένας σπουδαίος καθηγητής, όταν πήγαινα στο Κινηματογραφικό Ινστιτούτο της Μόσχας για σεναριογράφος. Μας έλεγε ποτέ μην κάνετε ένα δικό σας μυθιστόρημα θέατρο ή ταινία, γιατί άθελά σας είστε κολλημένοι στο δικό σας βιβλίο και δεν μπορείτε να το δείτε με άλλο μάτι. Αυτή τη συμβουλή ακολούθησα πάντα. Ωστόσο και στο δικό μου έργο ήταν πετυχημένη η διασκευή αλλά και σε αυτό που ανεβάζουν τώρα στο θέατρο Τέχνης».

Όταν ο ήλιος φωτίζει την περίοδο της Κατοχής

Στην παράσταση «Όταν ο ήλιος», η βασική πλοκή, όπως και στο βιβλίο, τοποθετείται στην Αθήνα της Κατοχής. Η κεντρική ηρωίδα, η δεκαεξάχρονη Ζωή προσπαθεί να καταλάβει... «Προσπαθεί να καταλάβει γιατί ο πόλεμος, γιατί οι θάνατοι, γιατί η κατάκτηση της χώρας από τους Ναζί, γιατί η πείνα και οι κακουχίες. Και σιγά-σιγά, αρχίζει να αντιδρά με τις μικρές της δυνάμεις ώστε να επιστρέψει στην Ελλάδα η πολυπόθητη ελευθερία...», όπως σημειώνουν οι συντελεστές. Ρωτήσαμε την Άλκη Ζέη πώς της φαίνεται που πολλοί επιχειρούν να συγκρίνουν τη σημερινή περίοδο της οικονομικής κρίσης με τα χρόνια της γερμανικής Κατοχής: «Σε αυτό το σημείο γελάω λίγο. Γιατί δεν συγκρίνονται η Κατοχή, η αντίσταση και ο πόλεμος με τη σημερινή κατάσταση. Μπορεί να υπάρχουν δυσκολίες, αλλά να μιλήσουμε σοβαρά. Τότε υπήρχαν εκτελέσεις, περπατούσες στο δρόμο και ανα πάσα στιγμή μπορούσαν να σε συλλάβουν και να σε εκτελέσουν. Ήταν Κατοχή και η πείνα ήταν πείνα. Μάζευαν τους ανθρώπους από το δρόμο... Η διαφορά με το σήμερα είναι ότι εμείς είχαμε πολύ μεγάλη πίστη και αισιοδοξία και ήμασταν όλοι μαζί ενωμένοι. Είχαμε το όραμα ότι θα ελευθερώσουμε την Ελλάδα και αυτό μας έδινε μεγάλη δύναμη. Ενώ τώρα τα νέα παιδιά δεν βλέπω να έχουν κάποιο μεγάλο όραμα. Γι' αυτό ευθύνονται όσοι δίνουν τα οράματα. Υπάρχει έλλειμμα πολιτικής, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως. Είμαι αρκετά μεγάλη πλέον. Το μόνο μου ενδιαφέρον είναι πώς τα παιδιά και οι νέοι θα ξεπεράσουν αυτή την κρίση. Πιστεύω ότι θα βρουν τη δύναμη για να βγουν από αυτό το τούνελ».

Για τα πρόσφατα γεγονότα στην Κύπρο αλλά και την Ελλάδα των μνημονίων, η Άλκη Ζέη τονίζει: «είναι καιρός και αυτοί και εμείς να κοιτάξουμε ποια είναι τα δικά μας λάθη».

Η πικρία της είναι έκδηλη και δεν θέλει να σχολιάσει περαιτέρω την επικαιρότητα. Όμως η συνέντευξη τελειώνει με μια θετική είδηση για τους αναγνώστες της. Έχει μόλις ολοκληρώσει το νέο της μυθιστόρημα που θα κυκλοφορήσει τον ερχόμενο Σεπτέμβριο

από τις εκδ. Μεταίχμιο. Το περιεχόμενό του το κρατάει ακόμα επτασφράγιστο μυστικό για να μη χαλάσει την έκπληξη...

Ταυτότητα παράστασης: Διασκευή: Βένια Σταματιάδη. Σκηνοθεσία: Δημοσθένης Φίλιππας. Σκηνικά: Κέλλυ Βαρσάνη. Κοστούμια: Άντα Καλαποθάκου. Παίζουν οι ηθοποιοί: Γιάννης Δεγαΐτης, Κατερίνα Ζιώγου, Αναστασία Γεωργοπούλου, Άρτεμις Γρύμπλα, Γιάννης Δαμάλας, Αντιγόνη Δούμου, Πανάγος Ιωακείμ, Γωγώ Καρτσάνα, Βασιλική Κίτσα, Αυγουστίνος Κούμουλος, Ηλίας Λάτσης, Γιάννης Μίνως, Βένια Σταματιάδη. Στην παράσταση ακούγεται ηχογραφημένη η φωνή της Άλκης Ζέη.

Πληροφορίες: «Όταν ο ήλιος», παραστάσεις κάθε Δευτέρα και Τρίτη (ώρα:21:00), έως τις 23 Απριλίου στο Θέατρο Τέχνης Κάρολος Κουν-Φρυνίχου 14 , Πλάκα. Τιμές εισιτηρίων:15 ευρώ και 10 ευρώ, φοιτητικό, άνεργοι (ΟΑΕΔ), νέοι κάτω των 25 ετών. Τηλ. Ταμείου: 210 3222464 και 210 3236732. Το βιβλίο «Όταν ο ήλιος» της Ζωρζ Σαρή κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Πατάκη.

ΜΑΝΙΑ ΣΤΑΪΚΟΥ